

MODALITETI SURADNIČKIH ODNOSA ŠKOLSKOG PEDAGOGA I RODITELJA

Lukaš, Mirko; Gazibara, Senka

Source / Izvornik: **Život i škola : časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja, 2010, LVI, 210 - 229**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:984782>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-12**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Mirko Lukaš
Senka Gazibara

MODALITETI SURADNIČKIH ODNOSA ŠKOLSKOG PEDAGOGA I RODITELJA

Sažetak: Roditeljska uloga danas postaje sve složenija i nemoguće je djecu odgajati na prirodnoj sposobnosti, već je znanje preduvjet odgoja. Škola i roditeljski dom dvije su polovice odgojno-obrazovne sredine i njihova je suradnja neizostavna, kao i ključan čimbenik uspjeha djeteta. Zbog tog su se razloga u radu analizirali oblici suradnje pedagoga i roditelja. Prikazala se povijest suradnje roditelja i škole, naglasila se važnost suradnje pedagoga i roditelja i opisali postojeći oblici suradnje pedagoga i roditelja, obuhvaćajući i tradicionalne i suvremene oblike. Rad je postavio cilj kojim su se željeli ispitati oblici suradnje pedagoga i roditelja, kao i mišljenje roditelja o kvaliteti ove suradnje. U tu su svrhu postavljena sljedeća istraživačka pitanja: koji se oblici suradnje stručnog suradnika – pedagoga i roditelja provode u školama, surađuju li roditelji s pedagogom i koji su razlozi toj suradnji, kao i kakvo je mišljenje roditelja o zajedničkom djelovanju. Korišteni instrument je anketni upitnik, proveden na uzorku od osam osnovnih škola i to na 183 roditelja učenika osnovnih škola. Više od polovice ispitanika izjasnilo se da ne zna je li u školi ponuđen neki oblik suradnje s pedagogom ili da nije ponuđena suradnja s pedagogom. Većina ispitanih roditelja ne surađuje s pedagogom najčešće objašnjavajući da nije bilo prilike ili potrebe za suradnjom. Ustanovljeno je da i dalje postoji potreba za aktivnijim uključivanjem roditelja u život i rad škole. Rad je pokazao da je u praksi potrebno više djelovati na angažiranju i roditelja i pedagoga radi obogaćivanja zajedničke suradnje.

Ključne riječi: suradnja, pedagog, roditelji, oblici suradnje pedagoga i roditelja.

1. Povijest pregled suradnje roditelja i škole

Suradnja se definira kao grupa od dva ili više pojedinaca ili organizacija koje zajednički rade kako bi dosegli zajednički cilj.¹ Važnost suradnje pedagoga i roditelja očituje se u boljem razumijevanju djece, uklanjanju razilaženja obitelji i škole koje može negativno djelovati na razvoj djeteta.

Pitanje suradnje roditelja i škole danas je jedno od nezaobilaznih pitanja pedagoške teorije i prakse. Odnosi roditelja i škole ovise o položaju u društvu koji uživaju obitelj i škola pa je za razumijevanje suvremenih trendova potrebno poznavati utjecaj društvenog konteksta na njihov razvitak, povijesne temelje te suradnje kao i vodećih ideologija koje su utjecale na oblikovanje njihovih odnosa. (Maleš, 1996.)

Iz povijesti odgoja i školstva vidljivo je da se nije uvijek pravilno gledalo na suradnju obitelji i škole; na njih se gledalo kao na dva odvojena

---

¹ <http://free-zg.htnet.hr/ZeljkoBurcar/Suradnja.pdf>

svijeta s različitim zadaćama i ulogama. Roditelji su bili odgovorni za odgoj djece u obitelji, a učitelji za školski uspjeh te u takvom kontekstu nije bilo suradnje. (Rosić, 2005.)

O suradnji roditelja i škole najviše se govori u vrijeme kada školovanje postaje obaveznim, no ideje o suradnji javljaju se znatno prije. Već je franački kralj i rimsko-njemački car Karlo Veliki (742.-814.) naredio svećenicima da po selima i gradovima drže župne škole, a od roditelja je tražio suradnju i zahtijevao da šalju djecu u školu.

Ideja suradnje roditelja i učitelja javlja se i u zamislima brojnih istaknutih i znamenitih pedagoga. Francuski pedagog Michel Eyquem de Montaigne (1533.-1592.) kritizirao je nedostatke roditeljskog i školskog sklada. (Kolak, 2006.)

Zahtjevi za zblizavanjem roditelja i škole još se snažnije ogledaju u idejama Komenskog u 17. stoljeću i Petalozzija u 18. stoljeću za otvaranjem škole prema roditeljima. Ova nastojanja pojavljuju se kao reakcija na određene društvene promjene, ali nisu bila kontinuirana. (Maleš, 1996.)

Jan Amos Komensky (1592.-1670.) u svom je najpoznatijem djelu, Velika didaktika, isticao kako je dokazano da rajске biljčice, kršćanska mladež, ne mogu rasti poput šume, nego je potrebna njega te se treba dobro razmisliti tko je za tu njegu zadužen. Najprirodnije je da su to roditelji, koji su i začetnici života, a kao pomoć im se pridružuju učitelji.

Na suradnju s učiteljima pozivao je i Antoan Semionovič Makarenko (1888.-1939.) u svom djelu Knjiga za roditelje, u kojemu prikazuje postupke i načela obiteljskog odgoja. Svoja razmišljanja o suradnji roditelja i učitelja završava potrebom "saveza" između njih te nužnošću uspostave suradničkih odnosa. Adela Schmidlerova govorila je o dvojnim dužnostima učitelja, dužnosti prema djeci i prema roditeljima učenika te je kritizirala nespremnost učitelja za tu suradnju. (Kolak, 2006.)

2. Povijest suradnje roditelja i škole u Hrvatskoj

Hrvatski znameniti pedagog, Nikola Gučetić (1549.-1610.) u svom je djelu Upravljanje obitelji-Governo della famiglia isticao zahtjev da djecu u školi treba odgajati u ljubavi i disciplini, uz suradnju s obiteljima.

Stjepan Ilijašević (1814.-1903.) također navodi zahtjev da učitelj djeluje i izvan škole, da sudjeluje u cjelokupnom životu oko sebe i surađuje s roditeljima učenika.

Stjepan Novotny (1833.-1867.) autor prvog hrvatskog udžbenika pedagogije i didaktike Gojitba i obća učba, u drugom poglavlju spomenutoga udžbenika uz teme o odgoju kod kuće, odgoju ženskog spola te spolnom odgoju, govori i o suradnji doma i škole. (Lukaš i Munjiza, 2010.)

Stjepan Basariček (1848.-1918.) utemeljitelj hrvatske teorijske pedagogije u Hrvata upozorava da roditelji imaju najveću ulogu u odgoju djece. Potreba za suradnjom ističe se i zbog opasnosti od razvoja nerazumne, tzv. majmunske ljubavi roditelja koji djeci dopuštaju sve, a potrebno je uskladiti odgojne postupke: "Učiteljevo će se nastojanje unaprijediti, ako bude u slozi sa roditelji svoje djece, i ako oni njegove naloge budu podupirali, a ne kudili i omražavali djeci. Učitelj se dakle mora brinuti, da bude s njimi vazda u doticaju i dogovoru glede svojih naloga." (Basariček, 1869., 277., 292.)

Zakonom o pučkom školstvu i preparandijama 14. listopada 1874. uvedeno je obavezno pohađanje četverogodišnje osnovne škole pri čemu je nadzor crkve zamijenjen djelovanjem školskih odbora. U njima su, pored učitelja, bili zastupljeni i roditelji učenika. (Dumbović, 1979.)

Potrebu suradnje roditeljskog doma i škole posebno je isticala i Milka Pogačić (1860.-1936.), znamenita hrvatska učiteljica i spisateljica. (Kolpak, 2006.) Za suradnju roditelja i škole značajna je 1900. godina, kada su Marija Jambrišak i Jagoda Truhelka pokrenule izdavanje časopisa "Domaće ognjište", koji je bio namijenjen povezivanju obitelji i škole. Nedostatak suradnje roditelja i učitelja Milka Pogačić slikovito je uspoređivala kao uprežanje kola s dva suprotna kraja te je pozivala roditelje na suradnju. Stoga je 5. ožujka 1910. godine organizirala prvi roditeljski sastanak pri čemu je naglasila da je takav rad nužan uvjet uspješnog odgoja. (Dumbović, 1979.)

Jure Turić (1861.-1944.) u svom je djelu Metodika škole rada naveo potrebu suradnje škole i roditelja kako bi se djecu naučilo radu: "Pri kućnom radu su gotovo najozbiljnije pobude, moralni motivi rada, razborite uvidavnosti i odluke. – Zato škola mora da omogući tu saradnju djece kod tečevnog rada u porodici i da roditelje pomaže uputom i savjetom, kako će taj rad da udese na korist i da očuvaju od štete." (Lukaš i Munjiza, 2010., 177.)

Stjepan Pataki (1905.-1953.) uredio je udžbenik pedagogije Opća pedagogija 1956. godine, u kojemu je od trinaest poglavlja jedanaesto poglavlje posvećeno odnosima obitelji i škole. (Lukaš i Munjiza, 2010.) Naglašava se važnost jedinstva obitelji i škole: "Porodica i škola moraju odgajati djecu u jedinstvenom pravcu i moraju se međusobno pomagati. Ako to u praksi ne funkcionira, znači da škola ne shvaća pravilno važnost porodičnog odgoja ili da porodica ne shvaća odgojne ciljeve naše škole. Škola mora shvatiti važnost roditeljske suradnje u odgojnom i obrazovnom procesu i pridobiti roditelje za tu suradnju." (Pataki, 1964., 327.)

Za razliku od prošlih vremena, u današnjem suvremenom i sve više demokratskom društvu, roditelji žele i mogu dati svoj doprinos u sukonstrukciji kurikula usmjerenog na dijete. Ono što je bitno drugačije u odnosu na prošla vremena jest to što roditelji više ne prepuštaju svu ulogu odgoja i obrazovanja isključivo nastavnicima, već stvaraju svoje vlastite zahtjeve i očekivanja prema nastavnicima i cjelokupnom školskom osoblju želeći uspostaviti partnerske odnose pomoću kojih će moći, u suradnji s

ostatkom školskog kolektiva, adekvatno kontrolirati i usmjeravati rast i razvoj vlastitog djeteta. (Kosić, 2009.)

3. Suradnja pedagoga i roditelja

Roditelji koji nisu dovoljno obaviješteni i ne razumiju planirane promjene u školi, vjerojatno će se manje uključivati u djetetovo školovanje, što može rezultirati slabijim uspjehom promjena. (Caprara i sur. 2003.; Maričić, Šakić, Franc, 2009.) Kada roditelj osjeti da je dobrodošao u školu, da se drži do njegova mišljenja, da je suradnik škole te da je suodgovoran za djetetov razvoj, tada se brže uključuje u suradnju i odgovarajuće aktivnosti škole. (Vučak, 2000.)

Osnivanje pedagoških službi kod nas i u svijetu uvjetovano je nastalim potrebama suvremenog društva i škole. Potreba za pedagoškom službom u Hrvatskoj javlja se potkraj 60-ih godina prošlog stoljeća i uvodi se u naše škole. (Mrkonjić, 2007.) U našoj školskoj praksi pojava prvog školskog pedagoga veže se za 1959. godinu. (Staničić, 2005.)

Razvitak društva posljednjih 60 godina donio je nekoliko velikih promjena u obitelji koja se iz tradicionalne preoblikovala u modernu i postmodernu obitelj. Uloga stručnih suradnika i učitelja u savjetodavnom radu s obiteljima vrlo je velika zbog promijenjene uloge obitelji, ubranog tempa življenja te prevelikog utjecaja medija na djecu. (Relja, 2005.) U uvjetima brzih društvenih promjena koje utječu na dinamiku obitelji, pedagog je prosvjetni djelatnik koji svojim mnogobrojnim kompetencijama nastoji ostvariti što kvalitetniju suradnju s roditeljima te pomoći obiteljima. (Relja, 2006.)

Škola danas djeluje u složenijim društvenim uvjetima koji sve više otežavaju ostvarivanje odgojnih i obrazovnih zadaća. (Peko, Mlinarević, Gajger, 2009.) Kvalitetna suradnja roditelja i škole zahtijeva ulaganje zajedničkog i obostranog truda, pokušaj potpunog zadovoljavanja interesa obiju strana (roditeljske i pedagoške) i teži se zajedničkoj viziji. (Kolak, 2006.) Segment suradnje škole i roditelja samo je dio kompetencija pedagoga, koji od njega zahtijeva i etičke vrijednosti i vrline u osobnom i profesionalnom moralu. (Relja, 2006.) U suvremenoj pedagoškoj literaturi, umjesto pojma suradnje, sve češće se upotrebljava termin partnerstvo. Njime se želi istaknuti važnost ravnopravne komunikacije, dogovaranja i međusobnog poštovanja. (Resman, 1992.; Maleš, 1996.; Jones i Ignelzi, 1999.; Kolak, 2006.)

Obitelj je prirodna životna i odgojna zajednica, a škola je profesionalna ustanova društva koja brine da svaki čovjek dobije barem minimum obrazovanja bez kojega ne bi mogao živjeti, raditi i stvarati. (Rosić i Zloković, 2003.)

Putem suradnje pedagoga i roditelja prelamaju se odgojno-obrazovni ciljevi društva i skladni obiteljski odnosi. Odgojno-obrazovni cilj treba se ostvariti u skladnim obiteljskim odnosima preko pedagoga i roditelja, ali i skladni obiteljski odnosi žele ostvariti svoje interese u odgojno-obrazovnom cilju društva preko roditelja i pedagoga. (Giron, 1988.) Suradnja obitelji i škole u svim se zemljama naglašava kao društvena i pedagoška neizbježnost i konačno se došlo do spoznaje da su učenik i dijete jedna te ista osoba koja se razvija i u školi i u obitelji te zbog toga i suradnja roditelja i škole mora biti dvosmjerna. (Rosić i Zloković, 2003.)

Kontakt pedagoga i roditelja može biti indirektan (posredan), kada školski pedagog pomaže nastavniku u izradi plana i programa roditeljskih sastanaka, i direktan (neposredan - individualna i grupna ili kolektivna suradnja), kada pedagog održava neposredne pedagoške kontakte s roditeljima vođenjem razgovora, održavanjem predavanja za sve roditelje iz odgojne problematike, sudjeluje na roditeljskim sastancima radi interpretacije pedagoških problema u odjeljenju i surađuje s odborom zajednice doma i škole. Roditelji mogu posredno sudjelovati u realizaciji inovacije u nastavi pomažući svom djetetu prilikom pisanja domaće zadaće ili svjesno znajući da dijete sudjeluje u provođenju inovacije. (Giron, 1988.)

Kako bi komunikacija s roditeljima bila uspješna, pedagog u svom odnosu prema njima treba imati određene karakteristike: imati razumijevanja za roditelje, surađivati s roditeljima, brinuti o onome što mu roditelji kažu, biti dostupan roditeljima, roditelji u njemu trebaju vidjeti osobu koja je stručna za posao koji obavlja, pružiti roditeljima mogućnost da se i oni čuju, biti savjestan u radu s njima. (Giron, 1988.) Rad s roditeljima dinamičan je proces koji podrazumijeva "umjetnost" razvijanja pozitivnog kontakta s roditeljem, istinu, uvažavanje i povjerenje. Roditelje treba prihvaćati kao suradnike kojima se pomaže prepoznati i otkloniti nastale probleme. (Rosić, 2005.)

Positivan utjecaj na roditelje može pomoći u boljem razumijevanju djece, pogotovo kada dođe doba puberteta, koje većina djece u našim životnim uvjetima teže podnosi. Tek poznavanje obiteljskih prilika, koje je nemoguće postići bez suradnje, može poboljšati situaciju. Roditelji koji se ne bi odazivali na pozive iz škole pokazivali bi svoju krajnju životnu nezrelost i nesposobnost u suočavanju s problemima u kojima ne žive sami, nego s djecom za koju su odgovorni. (Jurković, 1985.)

Mišljenje kako su roditelji glavni sukonstruktori kurikula usmjerenog na dijete te kako je partnerstvo s njima vrlo važno, podržavaju svi u teorijskom smislu, no problem nastaje kada to isto partnerstvo i sukonstrukciju treba provesti i vrednovati u samoj praksi. (Ditrano, C. J., Silverstein, L., 2006.; Kosić, 2009.) U praksi nije jednostavno uspostaviti kvalitetnu i kontinuiranu suradnju s roditeljima. Razlog tomu mogu biti roditeljeva prezaposlenost, strah, ne uviđanje bolje perspektive itd. Stoga roditelju treba pokazati da ga se želi u školi, da može pomoći te kako ga se ne zove da bi ga se osuđivalo.

Težina pedagoškog rada s roditeljima ne počiva na općim "receptima", već je veoma složena kreativna djelatnost koja se neprestano razvija, obogaćuje i mijenja u korist razvoja učenika. (Rosić, 2005.)

4. Oblici suradnje pedagoga i roditelja

Rad s roditeljima, organiziran na bilo koji način, poseban je i zahtijeva od pedagoga, prije svega, sustavno stručno i znanstveno pristupanje postavljenim zadacima, dobro poznavanje zadataka škole, obrazovne razine roditelja, dosadašnje tradicije u suradnji s roditeljima, njihovim mogućnostima te uz ostalo, treba brinuti i o andragoškoj komponenti, odnosno o životnoj dobi roditelja i njihovim iskustvima. (Rosić i Zloković, 2003.)

Škola svojim organizacijskim oblicima mora poboljšati pedagošku kulturu roditelja, odnosno osposobiti ih za što bolji odgoj djeteta. Radi pronalazjenja primjerenih metoda i oblika rada s roditeljima, za pedagoga je važno razumijevanje društvenih promjena koje utječu na promjene u životu obitelji. Znanje o društvenim procesima omogućit će pedagogu bolje razumijevanje obiteljskih odnosa, dinamike obitelji i djetetova položaja u njoj. (Relja, 2006.)

Svi oblici rada s roditeljima mogu se podijeliti u dvije skupine: individualni (pojedinačni) oblici rada i skupni oblici rada. Svaki je oblik rada u svom temeljnom značenju individualan, osoban i specifičan. Svi oblici rada s roditeljima posjeduju pedagoške, psihološke i sociološke osobitosti koje omogućavaju stvaranje pozitivnog ozračja u partnerskim odnosima s roditeljima. Svaki oblik rada s roditeljima ima informativnu, dijagnostičku, terapijsku, savjetodavnu i kolektivnu zadaću. Temeljne su zadatke informativne i savjetodavne, a iz njih se dalje razvijaju ostale, kako od strane roditelja, tako i od strane škole. Koji su oblici rada s roditeljima funkcionalniji, racionalniji i konkretniji, ovisi o mogućnostima svake odgojno-obrazovne ustanove, njenim zadacima, povezanosti s roditeljima, tradiciji, interesu i potrebi učenika te mogućnostima roditelja. (Rosić, 2005.)

4.1. Tradicionalni oblici suradnje pedagoga i roditelja

U tradicionalne oblike suradnje pedagoga i roditelja ubrajaju se:

a) Roditeljski sastanak

Roditeljski sastanci kao oblik suradnje pedagoga s roditeljima mogu se podijeliti na školske, razredne i odjelske roditeljske sastanke. Školski su roditeljski sastanci najmasovniji oblik okupljanja roditelja i na njega su pozvani svi roditelji zbog neke potrebe. Godišnje se sazivaju dva školska roditeljska sastanka, na početku školske godine, i drugi na završetku školske

godine. Na prvome se iznose očekivanja od učenika te očekivanja u obliku suradnje s roditeljima. Na drugome se govori o ograničenjima i učeničkoj prolaznosti, odnosno daju se godišnji izvještaji i analize. Razredni roditeljski sastanci organiziraju se ako neki razredi imaju posebne potrebe (npr. zajednička ekskurzija). Odjelski su roditeljski sastanci najčešći oblik roditeljskih sastanaka i sazivaju se prema unaprijed određenom planu ili ako se ukaže potreba. Na njima se najčešće govori o općim odgojnim i obrazovnim problemima, uspjesima razreda itd. Pedagog katkad prisustvuje roditeljskim sastancima ili održava aktualna predavanja, a najčešće upućuje razrednike u stilove i načine održavanja roditeljskih sastanaka. (Jurić, 2004.)

b) Skupno informiranje

Skupno je informiranje oblik suradnje na kojem su istovremeno prisutni svi roditelji učenika jednoga razreda, odjela ili čitave škole. Prednost ovog oblika rada je što se roditeljima pruža mogućnost za međusobno upoznavanje te za njihovo međusobno utjecanje. Nedostatak ovog oblika rada je što se istovremeno kontaktira s velikim brojem roditelja među kojima postoje velike razlike u godinama, obrazovanju, navikama, odnosu prema djeci, uvjetima u kojima žive, poslu koji obavljaju itd. te roditelji najčešće ostaju pasivni slušatelji. (Rosić, 2005.)

c) Razgovor

Razgovor je najčešći oblik suradnje pedagoga i roditelja, a može biti individualni i grupni. Pedagog mora uzeti u obzir činjenicu da se svakom roditelju njegov problem čini najvažnijim te da roditelji nisu skloni, a najčešće i ne mogu, rangirati važnost svojih problema u odnosu na probleme drugih. S druge strane, pedagog se mora distancirati od mogućih osjećaja koji ga vezuju za pojedinog učenika, bez obzira na to jesu li pozitivni ili negativni. (Jurić, 2004.)

d) Individualni razgovor

Individualni je razgovor najprisniji oblik suradnje pedagoga i roditelja. U nekim školama postoji ustaljena praksa da se individualni razgovori održavaju u određene dane i sate (sat primanja pedagoga). Informacije su u razgovoru najčešće obostrane, što je znak ravnopravnih odnosa pedagoga i roditelja, odnosno roditelj daje informacije pedagogu kao i pedagog roditelju s neskrivenim ciljem. Razgovor može biti vezan ili slobodan. (Jurić, 2004.)

e) Skupni (grupni) razgovor

Skupni se razgovori s roditeljima ostvaruju kada postoje slični problemi koji povezuju roditelje. Skupinu povezuje istovjetnost teme, a imaju informativnu i savjetodavnu zadaću te su usmjeravajući i poticajni za kvalitetno aktiviranje roditelja u radu na zadacima škole. (Rosić, 2005.)

f) Savjetovanje

Savjetodavni rad pedagoga može se razvijati individualnim razgovorima, roditeljskim sastancima, pedagoškim radionicama, u obliku savjetodavnog razgovora, u informiranju, davanju prijedloga, razmjeni iskustava. Svrha savjetovanja jest pomoći obiteljima u prevladavanju poteškoća, razumijevanju suodnosa u obiteljima, razvijanju skladnih veza na svim razinama od škole do obitelji. (Relja, 2005.)

4.2. Suvremeni oblici suradnje pedagoga i roditelja

Suvremeni oblici suradnje pedagoga i roditelja teže biti prijateljski oblici suradnje, gdje će pedagog i roditelji surađivati u opuštenoj atmosferi. U suvremene oblike suradnje ubrajaju se različiti oblici druženja (školske svečanosti, predstavljanje školskog lista, literarne večeri itd.), aktivnosti roditelja u školi, zajednički izleti, pedagoške radionice, škole za roditelje, listovi za roditelje, tematski panoji, posjeti roditeljskom domu te pismeno obraćanje roditeljima.

a) Pedagoška radionica

Kao najuspješniji i najbolji oblik edukacije roditelja Relja (2006.) predlaže pedagoške radionice koje će se sustavno provoditi tijekom školske godine za skupine roditelja u kojima je najveći dio vremena ispunjen samoradom roditelja. (Rečić, 2007.)

b) Škola za roditelje

Ako se roditeljima želi pružiti opći uvid u suvremenu i naprednu pedagošku, psihološku, zdravstvenu, društvenu i drugu odgojnu problematiku, trajno ih zainteresirati za pravilno rješavanje odgojnih pitanja, onda je za to potrebno duže razdoblje sustavnog organiziranog rada, a to je škola za roditelje. (Potočnjak, 1983.) Programom "Škole roditeljstva" želi se postići izgradnja kvalitetnih odnosa unutar obitelji te pomoć u promjeni stavova i ponašanja roditelja. Ulaganje u roditeljstvo čini višestruku dobit: bolje djelovanje roditelja, kao i obitelji u cjelini te stabilniji odgoj djece. (Sunko, 2008.)

c) List za roditelje

Jedan od oblika suradnje roditelja i pedagoga jest školski list za roditelje, utemeljen na pisanoj riječi, crtežu i fotografiji, kojim pedagog nastoji ostvariti ulogu edukatora preko pisane riječi. Da bi ostvario svoju namjenu, list za roditelje mora biti jezično i terminološki pristupačan roditeljima različite dobne strukture, obrazovnog, socioekonomskog i kulturnog statusa; tematski i sadržajno mora biti jasan i konkretan, obuhvaćati sve teme koje se tiču obiteljskog odgoja, školskog rada i učenja, slobodnog vremena učenika i dječje

psihologije. Tiskana riječ treba biti šira i svestranija zbog nedovoljne zastupljenosti pedagoškog osposobljavanja roditelja i opterećenosti jednog dijela roditelja različitim pedagoškim predrasudama prošlosti. (Potočnjak, 1983.)

d) Tematski panoi

Uz list za roditelje, ovaj oblik suradnje roditelja i pedagoga temelji se na pisanoj komunikaciji. Svrha je tematskih panoa educirati i informirati roditelje putem pisane riječi i neizravnu komunikaciju kada roditelj i pedagog nisu u osobnom kontaktu.

e) Posjeti roditeljskom domu

Posjet domu vrlo pozitivno djeluje na dijete i roditelje, na taj se način roditelji i pedagog bolje upoznaju i učvršćuju svoju suradnju za dobrobit djeteta. Ujedno je i jedan od mogućih načina za bolje razumijevanje djeteta, obitelji i životne situacije u kojoj se nalaze. Zbog toga posjet obitelji zahtijeva prihvatljiv, reprezentativan i jasan program. (Rosić, 2005.)

f) Pismeno obraćanje roditeljima

Pismeno informiranje pripada oblicima posredne suradnje između roditelja i pedagoga. U najvećem broju slučajeva roditeljima se izvještava o onome što je negativno kod učenika. Pisanje samoga teksta zahtijeva pažljivo biranje riječi, treba pisati jasno, razgovijetno, bez upotrebe stručnih opisa situacija i događaja te u pismu ne treba prenaplašavati probleme.

g) Upitnici za roditelje

Pedagog će kontakte s roditeljima iskoristiti za prikupljanje podataka o učeniku do kojih teže dolazi, uglavnom o njegovim obiteljskim okolnostima. Roditelj može popuniti odgovarajući upitnik ili će se pedagog pitanjima iz upitnika sam poslužiti u prikupljanju podataka, ovisno o tomu u kojoj mjeri roditelj prihvaća suradnju s pedagogom. Roditelju se svakako treba naglasiti da su informacije koje se traže važne za bolje razumijevanje njegova djeteta. (Jurić, 2004.)

h) Online suradnja

Unazad nekoliko godina u školskoj je praksi prisutna i komunikacija putem elektroničke pošte, uvedena je inovacija elektroničkog imenika ili elektroničkog ocjenjivanja, ali i mobitela. Ograničenja ovakvog oblika suradnje su pedagoške naravi i postavlja se pitanje je li ovakav način komuniciranja u funkciji pedagoške pomoći učenicima. Djeca osjećaju veći pritisak i online suradnja može imati negativne posljedice u odgojnom polju. Prednosti ovog oblika suradnje su, kao i kod klasičnog pismenog komuniciranja, kada roditelji nisu u mogućnosti doći u školu.

5. Metodologija istraživanja

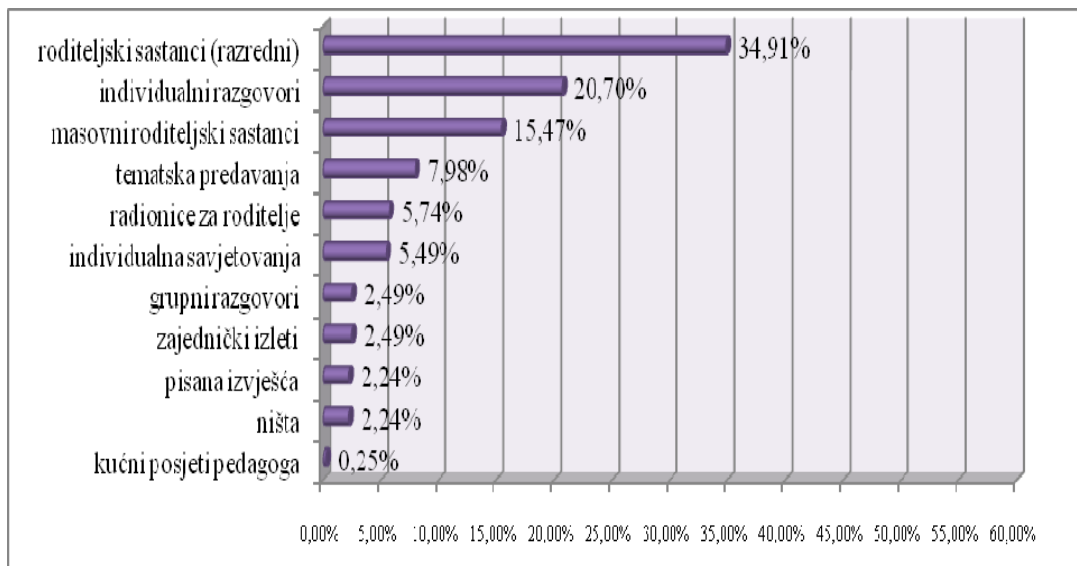
Cilj je ovoga istraživanja bio ispitati oblike suradnje roditelja i pedagoga te doznati mišljenja roditelja o njihovoj suradnji s pedagogom. U tu su svrhu korištena sljedeća istraživačka pitanja: koji se oblici suradnje stručnog suradnika – pedagoga i roditelja provode u školama, surađuju li roditelji s pedagogom i koji su razlozi tomu te koje je njihovo osobno mišljenje o njihovoj suradnji s pedagogom.

Istraživanje je kvantitativno, ali i kvalitativno jer se uz postotak uključenosti roditelja u različite oblike suradnje s pedagogom želi doznati i njihovo mišljenje o suradnji s pedagogom. Anketiranje je istraživački postupak koji se koristio u ovom istraživanju, dok je kao instrumentarij korišten anketni upitnik otvorenog, zatvorenog i kombiniranog tipa pitanja.

Ispitivanjem su obuhvaćena 183 roditelja učenika viših razreda osnovnih škola u dobi 27 – 57 godina (1953. – 1983. godište), od čega 138 (75,41%) majki i 45 (24,59%) očeva. Istraživanje je provedeno u osam osnovnih škola, na području grada Osijeka (OŠ Mladost i OŠ Dobriše Cesarića), okolice grada Osijeka (OŠ Bilje u Bilju, OŠ Darda u Dardi, OŠ Tenja u Tenji, OŠ Antunovac u Antunovcu, OŠ Josipovac u Josipovcu) te grada Našica (OŠ Kralja Tomislava).

6. Rezultati istraživanja i rasprava

Oblici suradnje pedagoga i roditelja interpretirani su putem grafičkih i tabličnih oblika prikazivanja i slijede postavljena pitanja na koja su se tražili odgovori anketiranjem.

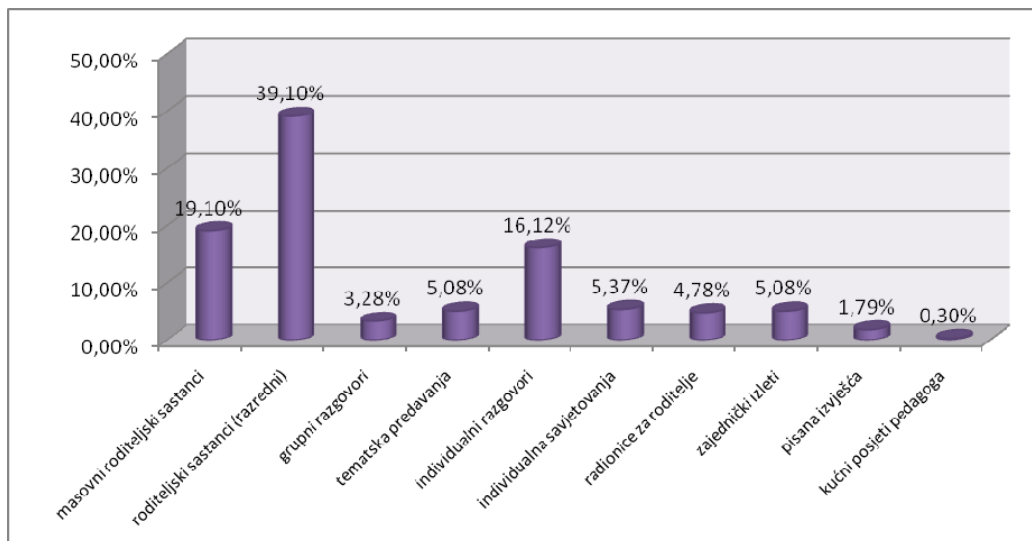
Slika 1. Oblici suradnje pedagoga i roditelja koji se provode u školama

U Slici 1. vidljivo je da se, prema izjavama i informiranosti roditelja u školama najviše provode razredni roditeljski sastanci (34,91%). Sljedeći najučestaliji oblik suradnje pedagoga i roditelja jesu individualni razgovori (20,7%) te masovni roditeljski sastanci, odnosno oni u kojima sudjeluju svi roditelji u školi (15,47%). Tematska predavanja mnogo su manje zastupljena u školama (7,98%) kao i radionice za roditelje (5,74%) te individualna savjetovanja (5,49%). Od ukupnog broja anketiranih samo se njih 10 (2,49%) odnosilo na zajedničke izlete i 9 ili (2,24%) na pisana izvješća. Oblici suradnje koji se najmanje provode u školama jesu kućni posjeti pedagoga (0,25%), no poznato je da pedagog u pravilu ne posjećuje roditeljski dom, osim u iznimnim situacijama.

Osim ponuđenih odgovora, roditelji su mogli navesti i još neke oblike rada koji se provode u školi koju njihova djeca pohađaju, no umjesto dodatnih oblika, 9 se odgovora (2,24%) odnosilo na to da se u školi ne provodi niti jedan oblik rada pedagoga s roditeljima.

Želeći doznati to roditelji smatraju da bi škola trebala poduzimati, tj. koje bi oblike rada škola trebala primjenjivati kako bi njihova informiranost bila zadovoljavajuća, postavili smo sljedeće pitanje o ponudi oblika suradnje roditelja i pedagoga.

Uz to što se iz anketnih upitnika željelo doznati koji se oblici suradnje stručnog suradnika – pedagoga provode u ispitanim školama, jesu li roditeljima u školama ponuđeni oblici suradnje s pedagogom i koji su to, željelo se doznati i u kojim su oblicima suradnje s pedagogom roditelji sudjelovali.

Slika 2. Oblici suradnje pedagoga i roditelja u kojima su sudjelovali i roditelji

U Slici 2. vidljivo je kako su roditelji najčešće sudjelovali na razrednim roditeljskim sastancima (39,10%), nakon čega slijede masovni roditeljski sastanci (19,10%) pa individualni razgovori (16,12%). S pedagogom je surađivalo 5,37% roditelja putem individualnih savjetovanja, a 5,08% putem tematskih predavanja i zajedničkih izleta. U grupnim razgovorima sudjelovalo je 3,28% roditelja, 1,79% njih surađivalo je s pedagogom putem pisanih izvješća, dok se 1 (0,3%) roditelj izjasnio da ga je pedagog posjetio kod kuće.

Pored navedenih oblika suradnje s pedagogom u kojima su sudjelovali, roditelji su također isticali i **razloge svoje suradnje**.

Kao najčešći razlog sudjelovanja na razrednim roditeljskim sastancima roditelji su naveli ponašanje djece (23,66%) i njihov uspjeh (21,37%). Iza toga slijede ekskurzije i izleti (11,45%), problemi razreda (10,69%) te edukacija od strane pedagoga (8,4%). Navode se i razlozi poput različitih izvješća (5,34%), donošenja zajedničkih odluka i upoznavanje programa školske godine (3,82%) te raznolikih školskih aktualnosti (2,29%) kao i upute o upisima u srednju školu (0,76%).

Razlozi zbog kojih su roditelji sudjelovali na masovnim roditeljskim sastancima najčešće su ekskurzije i izleti (21,86%), zatim problemi u školi (12,5%), upoznavanje s programom "Škole bez nasilja" (10,94%), sastanci vezani uz početak školske godine (9,27%) te informiranja o djeci i zajedničkim tema kao što su droga, alkohol, loša prehrana i slično (7,82%). Neki su roditelji kao razloge navodili i sljedeće: odgoj djece (6,25%), loše ponašanje djece i upise u srednju školu (po 4,69%), pomoć problematičnoj djeci i aktualne probleme (po 3,12%). Novi sustav obrazovanja, savjetovanje, dječje aktivnosti,

informacije i kupovina knjiga također su navedeni kao razlozi sudjelovanja roditelja na masovnim roditeljskim sastancima (1,56%).

Unutar individualnih razgovora kao oblika suradnje roditelja i pedagoga ističani su i sljedeći razlozi: problem s djetetom (njegovo vladanje, ocjene, problem s učenjem)-(79,63%), napredovanje djeteta u školi (7,41%), razgovor prilikom upisa u 1. razred ili nasilja nad djetetom (5,56%) te neslaganje nastavnice i djeteta (1,85%).

Kao najčešći razlog za suradnju s pedagogom u obliku individualnog savjetovanja roditelju su naveli pomoć u rješavanju problema (83,35%), nakon čega slijedi napredovanje djeteta u školi, rješavanje sukoba i upisi u 1. razred (5,55%).

Tematska predavanja roditelji su najčešće pohađali da bi im pedagog pomogao u odgoju djece - problematika odrastanja (41,2%), zatim zbog programa "Škola bez nasilja" i prevencije ovisnosti (11,76%) te zbog tema o upisu u srednju školu, ponašanja u prometu, zlostavljanja djece, očuvanja zdravlja, odnosa prema djeci s teškoćama u razvoju i stručne obrade teme koju su roditelji sami odabirali (5,88%).

Zajednički izleti bili su birani od strane roditelja kao oblik suradnje najčešće zbog druženja i boljeg upoznavanja u neformalnom druženju, zbližavanja roditelja, djece i škole u (82,36%) izbora, dok su zbog učenja u (11,76%) te zbog boljeg odnosa prema prirodi i njenom očuvanju (5,88%).

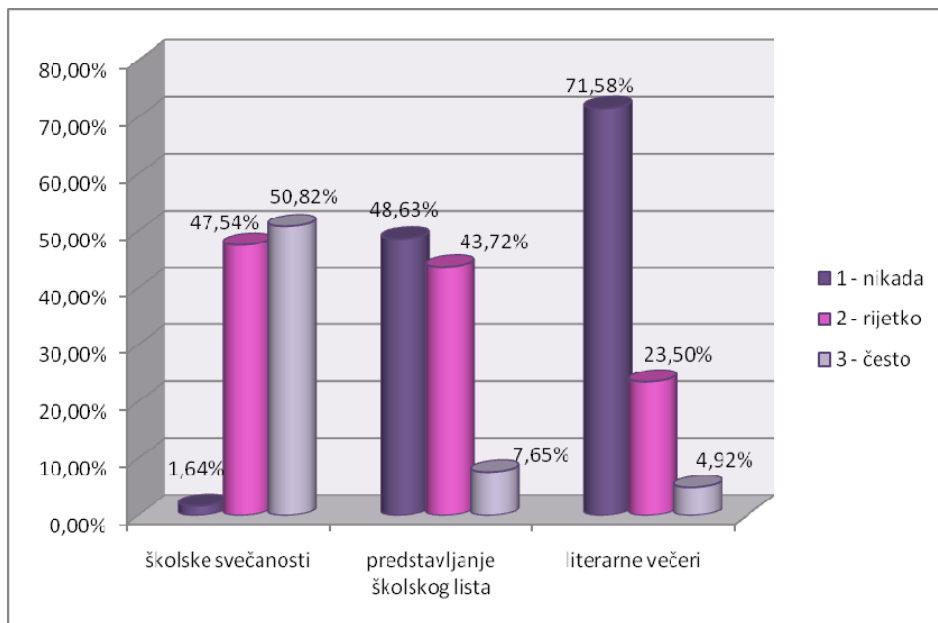
Razlozi koje su roditelji navodili kao motive za pohađanje radionica za roditelje navođeni su druženje s ostalim roditeljima i ciljem rješavanja problema i razmjena iskustava (50%), nakon čega slijedi poboljšanje roditeljske djelatnosti (25%), božićni sajam (12,5%) te na kraju lijepo ponašanje i izrada ukrasa za maskenbal (6,25%).

Neki su roditelji surađivali s pedagogom i putem pisanih izvješća, većinom zbog upoznavanja s ponašanjem i djetetovim ocjenama (50%) te zbog napredovanja učenika (33,34%) i rješavanja problema (16,66%).

Kućni posjet pedagoga kao oblik suradnje u kojem su roditelji sudjelovali naveden je svega u 1 slučaju i to zbog obiteljskih problema.

Sagledavši sve razloge suradnje roditelja s pedagogom, vidljivo je da se suradnja odvijala uglavnom zbog problema s djetetom, koji su se najčešće odnosili na uspjeh i ponašanje djeteta. Iako je pedagog stručni suradnik koji treba pomoći roditeljima pri rješavanju problema i kod odgoja djece, trebalo bi se više raditi i na tome da do suradnje ne dolazi samo u slučajevima s problematičnom djecom, već i u slučajevima uspješnih učenika te bi trebalo raditi i na promjeni stavova roditelja da se s pedagogom surađuje samo kada su u pitanju problemi.

Na skali procjene (1-nikada, 2-rijetko, 3-često) roditelji su označavali čestotu organiziranosti školskih svečanosti, predstavljanja školskog lista te literarnih večeri u kojima su i sami sudjelovali, a što je vidljivo iz Slike 3.

Slika 3. Čestota organiziranosti školskih svečanosti, predstavljanja školskog lista i literarnih večeri

Polovica ispitanih roditelja (50,82%) izjasnila se da se školske svečanosti u školama održavaju često, približno jednak broj roditelja (47,54%) izjasnio se da se one održavaju rijetko dok je 1,64%, odnosno 3 ispitanika odgovorilo da se školske svečanosti nikada ne održavaju. Kao i u prethodnim navodima roditelja može se zaključiti da se odgovori razlikuju prema kvaliteti informiranosti roditelja. Postotak dolaska roditelja na školske svečanosti nedovoljan je jer u njima sudjeluju učenici, najčešće njihova djeca i prikazuju svoj trud i rad, a roditelji bi im u tome trebali biti najveća podrška.

Gotovo polovica ispitanika na skali je procjene označila da se školski list nikada ne predstavlja u školi (48,63%) ili da se pak rijetko predstavlja (43,72%). Samo 7,65% roditelja reklo je da je u školi često organizirano predstavljanje školskog lista.

U prilog istraženomu govore i naši teoretičari koji tvrde da je Hrvatska vrlo nisko po pitanju lista za roditelje. Školski su listovi prvotno namijenjeni učenicima i roditelji nisu zainteresirani za njih.

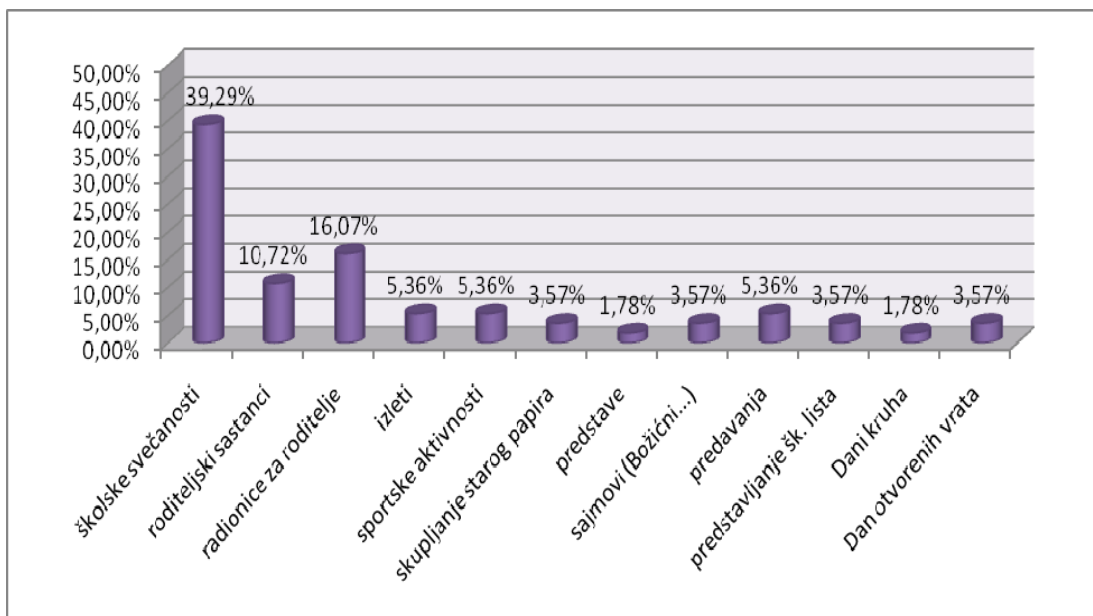
Da organizacija literarnih večeri nije praksa u školama, potvrdilo je 71,58% roditelja izjasnivši se da se nikada ne organiziraju, 23,50% ih je odgovorilo da se literarne večeri rijetko organiziraju dok je samo 4,92% roditelja označilo tvrdnju da je organizacija literarnih večeri u školama česta.

Iako se u teoriji tvrdi kako je suradnja roditelja i škole imperativ današnjice, praksa ipak pokazuje da su škole još uvijek daleko od prave i kvalitetne, a svakako potrebne aktivne suradnje s roditeljima.

Nekoliko pitanja iz anketnog upitnika odnosilo se na školu za roditelje; postoji li ona u školi, jesu li roditelji uključeni u nju, kojim se temama bavi, kojim bi temama roditelji željeli da se škola bavi te koji bi oblik rada u njoj bio najpogodniji.

Iz dobivenih odgovora vidljivo je da niti za jednu školu nije dobiven potvrđan odgovor o postojanju škole za roditelje, dok se 60,66% roditelja izjasnilo da ne zna postoji li ona u školi i njih 39,34% da ne postoji:

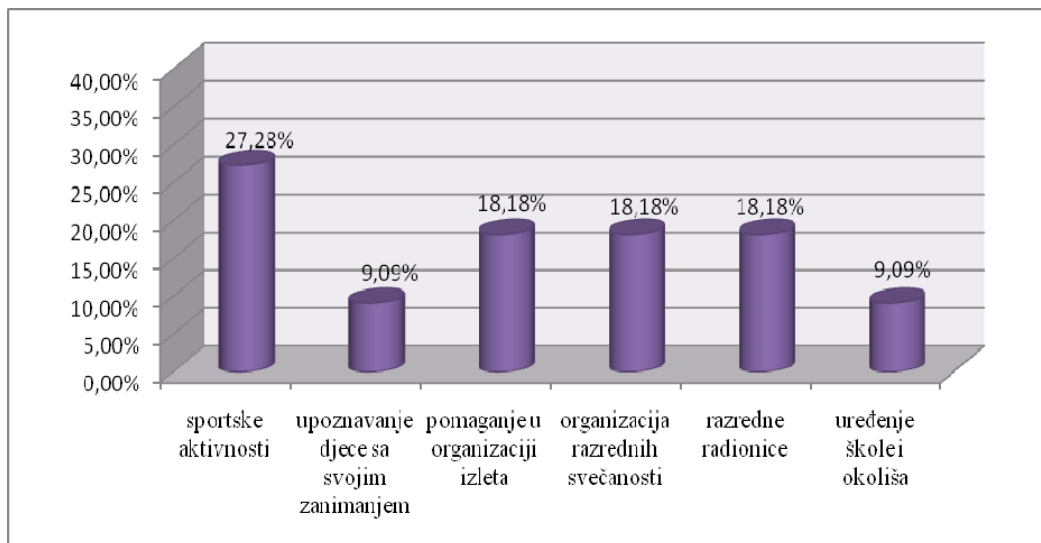
Zanimljivo je istaknuti da su se roditelji koji sudjeluju u organiziranim aktivnostima u školi izjasnili da više sudjeluju u radionicama za roditelje (16,07%) nego na roditeljskim sastancima (10,72%). Ovi angažirani roditelji najčešće sudjeluju u školskim svečanostima (39,29%). Iz navedenoga je vidljivo da se škola mora mnogo više angažirati kako bi se roditelji uključili u organizirane aktivnosti te da budu bolje informirani kako bi mogli međusobno surađivati.

Slika 4. Organizirane aktivnosti u kojima sudjeluju roditelji

Nesudjelovanje velikog broja roditelja u organiziranim aktivnostima škole dovodi u pitanje kvalitetu odgojne uloge škola kao i pedagoških kompetencija roditelja te njihovog međusobnog odnosa.

Slika 5. Aktivnosti u školi koje su organizirali roditelji

Navedeno upućuje na to da su roditelji najčešće željeli organizirati sportske aktivnosti (27,28%), nakon čega slijedi sudjelovanje u organizaciji izleta (18,18%), angažiranje oko pripremanja razrednih svečanosti (18,18%) i razrednih radionica (18,18%). Nekoliko je roditelja također imalo priliku upoznati djecu sa svojim zanimanjem (9,09%) te uređivati školu i okoliš (9,09%).

Odnos	1 nikada	2 rijetko	3 često	4 vrlo često	5 uvijek
Suradnički	22,4%	18,03%	7,1%	8,74%	43,73%
distancirani	53,55%	23,5%	12,57%	2,73%	7,65%
Prijateljski	25,14%	13,11%	7,1%	9,29%	45,36%
Partnerski	37,7%	16,95%	7,1%	7,1%	31,15%

Tablica 1. Procjene roditelja o učestalosti odnosa/suradnje s pedagogom

Kao što je vidljivo iz Tablice 1., gotovo polovica roditelja ocijenila je da je njihov odnos s pedagogom uvijek suradnički (43,73%), njih 22,4% da nije nikada surađivalo s pedagogom, 18,03% rijetko, 8,74% vrlo često i 7,1% često.

Primjećuje se i odabir 53,55% roditelja koji su se izjasnili da pedagog nije nikada distanciran, 23,5% da je to rijedak slučaj, 12,57% roditelja da se to događa često, 7,65% njih da je uvijek tako i 2,73% da je to vrlo čest slučaj.

O uvijek prijateljski raspoloženom pedagogu reklo je 45,36% roditelja, 25,14% njih je reklo da nije nikad, 13,11% rijetko, 9,29% vrlo često i 7,1% roditelja da je često.

Iz odgovora je vidljivo da se pedagog nikad partnerski ne odnosi prema 37,7% roditelja, da se uvijek tako odnosi prema 31,15% roditelja, rijetko prema 16,95% njih te često i vrlo često prema 7,1% roditelja.

Kako su roditelji mogli navesti i drugačije odnose s pedagogom, 1 se roditelj izjasnio da je pedagog uvijek brižan.

Uzimajući u obzir da odnos pedagoga i roditelja uvijek treba biti suradnički i partnerski, rezultati pokazuju da se takva vrsta odnosa treba više razvijati, kako bi i roditelji bili više zainteresirani za svoju suradnju s pedagogom. Ako nisu u potpunosti zadovoljni njihovim međusobnim odnosom, ni želja za suradnjom neće biti razvijena. Stoga pedagog mora pokazati veći angažman oko pokretanja zajedničke suradnje, isticati i važnost samih roditelja, jednakost između njih, kako bi se ona razvila i dobila svoj kontinuitet. Ali isto tako roditelji moraju prihvatiti pruženu ruku pedagoga u bilo kojem od navedenih oblika suradnje kako bi uspjeh njihove pomoći i uspjeh njihova djeteta bio kvalitetniji, bolji i na zajedničku radost.

7. Zaključak

Susrećemo se s brzim društvenim promjenama koje utječu i na dinamiku obitelji te roditeljska uloga nikada nije bila toliko zahtjevna i toliko teška kao danas. Ovaj rad potražio je odgovor na pitanje: Kojim oblicima škola kao "drugi dom" pomaže roditeljima u odgoju njihove djece. Ovo su dva prostora na kojima djeca provode najviše vremena, stoga i mjesta koja imaju najveći utjecaj na njih, da bi funkcionirala kvalitetno i na najbolji mogući način za dijete, oni moraju međusobno komunicirati i surađivati.

Iz toga proizlazi važnost upoznavanja oblika koji se pružaju roditeljima za komunikaciju sa školom, surađuju li oni sa stručnim suradnicima unutar škole, a naročito s pedagogom i koji su im oblici suradnje unutar te komunikacije ponuđeni.

Rezultati istraživanja upućuju na činjenicu da je praksa još uvijek daleko od teorije, odnosno utvrdilo se da postoji nizak angažman roditelja u suradničkim aktivnostima s pedagogom kao i nedovoljna zainteresiranost roditelja za suradnju ili pak nezadovoljstvo njihovom suradnjom s pedagogom. Prema odgovorima roditelja zaključuje se da oni nisu dovoljno informirani o mogućnostima njihove zajedničke suradnje, odnosno da nedovoljno dobro komuniciraju sa školom. Iz toga proizlazi da bi škole trebale više informirati roditelje o ovim mogućnostima i ukazivati im na prednosti koje proizlaze iz ove suradnje.

Istraživanje je prepoznalo razloge suradnje roditelja s pedagogom iz kojih je vidljivo da se suradnja odvija uglavnom kada postoji problem s djetetom vezan za ponašanje, ocjene ili djetetov uspjeh. Iako je pedagog stručni suradnik koji treba pomoći roditeljima pri rješavanju problema i odgoja djece, trebalo bi se više poraditi i na tome da do suradnje ne dolazi samo u slučajevima s problematičnom djecom, već i u situacijama uspješnih učenika. Sve se to može ako se radi na promjeni stavova roditelja o percepciji škole kao i njezinih djelatnika. Većina roditelja još uvijek ima zastarjelo - tradicionalno razmišljanje o suradnji s pedagogom, odnosno da se njihova suradnja mora uspostaviti samo kada se dogodi neki problem. Stoga se još uvijek danas čuju izjave nekih roditelja da nisu imali potrebe za razgovorom s pedagogom jer je njihovo dijete dobar učenik. Nesudjelovanje velikog broja roditelja u organiziranim aktivnostima škole dovodi u pitanje kvalitetu odgojne uloge škola, ali i roditelja, njihovih pedagoških i odgojnih kompetencija kao i njihovog međusobnog odnosa.

Pedagog mora pokazati veću angažiranost oko pokretanja zajedničke suradnje, isticati važnost roditelja u školovanju i odgoju njihove djece, jednakost potpore između njih, kako bi se suradnja razvila i dobila svoj kontinuitet.

Na kraju se može zaključiti da još uvijek postoji potreba za aktivnijim uključivanjem roditelja u školu, za razvojem suradnje s pedagogom. Ključna je stvar informirati roditelje o mogućnostima i važnosti suradnje jer će roditelji jedino tako shvatiti da je suradnja ključan čimbenik uspjeha njihovog djeteta i aktivno se uključiti u proces odgoja i obrazovanja.

Literatura

1. Basariček, S. (1869.): *Uzgoj posluha*. U: Napredak, X, 18-19, 273.-277., 289.-294.
2. Bežen, A., Bosanac, G., Klarić, I., Poljak, V., Popović, N., Šoljan, N. (1989.): *Inovacije u osnovnom obrazovanju*, Školske novine, Zagreb.
3. Dumbović, I. (1979.): Milka Pogačić: *Društveni i pedagoški rad*, Školske novine, Zagreb.
4. Filipović, I. (2006.): *Jesu li nam potrebne škole za roditelje?* U: Dijete i društvo, 8, br.1., 237.-243.
5. Giron, M. (1988.): *Školski pedagog i inovacije*, Izdavački centar Rijeka, Rijeka.
6. Gruden, Z. (2006.): *Dijete – škola – roditelj*, Medicinska naklada, Zagreb.
7. Jurić, V. (2004.): *Metodika rada školskoga pedagoga*, Školska knjiga, Zagreb.
8. Jurić, V. (1995.): *Zadovoljstvo obitelji školom*. U: Društvena istraživanja, 18-19, god. 4, br. 4-5, 641.-655.
9. Jurković, T. (1985.): *Pomoć djeci utjecajem na roditelje*. U: Pivac J., Previšić, V., *Odgovj i škola*, zbornik radova, Niro "Školske novine", Zagreb, 109.-112.

10. Kolak, A. (2006.): *Suradnja roditelja i škole*. U: Pedagogijska istraživanja, 3, 2, 123.-140.
11. Kosić, A. (2009.): *Roditelji i nastavnici – partneri u unapređivanju odgojno-obrazovnog procesa u osnovnoj školi*. U: Život i škola, br. 22, god. 55, 227.-234.
12. Legrand, L. (1993.): *Obrazovne politike*, Educa, Zagreb.
13. Lukaš, M., Munjiza, E. (2010.): *Pedagoška hrestomatija*, Grafika d.o.o., Osijek.
14. Maleš, D. (1996.): *Od nijeme potpore do partnerstva između roditelja i škole*. U: Društvena istraživanja, god. 5, br. 1 (21), Zagreb, 75. – 88.
15. Maričić, J., Šakić, V., Franc, R. (2009.): *Roditeljsko zadovoljstvo školom i stav prema promjenama u školstvu: uloga roditeljskih ulaganja i očekivanih posljedica promjena*. U: Društvena istraživanja, god. 18, br. 4-5, 625.-648.
16. Matijević, M. (2001.): *Alternativne škole*, Tipex, Zagreb.
17. Mrkonjić, A. (2007.): *Evolucija pedagoške službe i škole*. U: Pedagogija prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja./Prvi kongres pedagoga Hrvatske, Hrvatsko pedagojsko društvo, Zagreb, 215.-229.
18. Pataki, S. (1964.): *Opća pedagogija*, Pedagoško-književni zbor, Zagreb.
19. Peko, A., Mlinarević, V., Gajger, V. (2009.): *Učinkovitost vođenja u osnovnim školama*. U: Odgojne znanosti, Vol. 11, br.2, 67.-84.
20. Potočnjak, B. (1983.): *Uloga roditelja u odgoju djece*, Otokar Keršovani, Opatija
21. Rečić, M. (2006.): *Kako mogu surađivati sa školom*, Tempo, Đakovo.
22. Rečić, M. (2007.): *Mala škola roditeljstva*, Tempo, Đakovo.
23. Relja, J. (2005.): *Interpersonalna komunikacija kao osnova pedagoškog vođenja u savjetodavnom radu s obiteljima*. U: Napredak, 146, 3, 389.-396.
24. Relja, J. (2006): *Etički aspekti djelovanja stručnog suradnika pedagoga u radu s roditeljima*. U: Napredak, 147, 3, 378.-386.
25. Rosić, V. (2005.): *Odgoj – obitelj – škola*, Žagar, Rijeka.
26. Rosić, V., Zloković, J. (2003.): *Modeli suradnje obitelji i škole*, Tempo, Đakovo.
27. Staničić, S. (2005.): *Uloga i kompetencije školskih pedagoga*. U: Pedagogijska istraživanja, 2, 1, 35.-47.
28. Sunko, E. (2008.): *Utjecaj provedbe programa za roditelje na njihove stavove o odgoju*. U: Odgojne znanosti, Vol. 10, br. 2, 383.-401.
29. Vučak, S. (2000.): *Škola i roditeljski dom*. U: Napredak, 141, 3, 301.-310.
30. Vuković, N. (1995.): *Savjetodavni rad pedagoga s roditeljima*. U: Napredak, 136, 4, 464.-468.

Internet

http://en.wikipedia.org/wiki/Plowden_Report
http://books.google.hr/books?id=OGMkXu01KUcC&printsec=frontcover&dq=pedagogues+and+parents&source=bl&ots=pH5makxiQF&sig=NgIArTOI1IUIG1r0vBoUCIno-50&hl=hr&ei=15eLTKHfK5CVswbs4N3nAQ&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=0CBkQ6AEwAA#v=onepage&q&f=false
<http://free-zg.htnet.hr/ZeljkoBurcar/Suradnja.pdf>

COOPERATION MODELS BETWEEN A SCHOOL PEDAGUOGE AND PARENTS

Summary: Parental role is becoming more and more complex and it is impossible to educate children by using natural ability only. Knowledge is the precondition of education. School and parental home constitute two halves of educational environment. Their cooperation is necessary and is a key factor for the success of a child. Therefore, this paper analyses models of cooperation between pedagogues and parents. The history of cooperation between pedagogues and parents has been presented; the importance and current models of their cooperation have been emphasized and described, including both traditional and modern patterns. The paper aims at examining cooperation models between pedagogues and parents in addition to parental opinions on quality of this cooperation. Consequently, the following research questions have been addressed: what are the current cooperation models between pedagogues and parents, whether parents cooperate with a pedagogue and for what reasons and finally what parents think about the cooperation. The survey was conducted through the use of a questionnaire and the sample comprised 183 parents from eight elementary schools. More than a half of participants reported that they do not know whether a certain model of cooperation with a pedagogue in school is offered. Most of the surveyed parents do not cooperate with a pedagogue explaining that there was either not an opportunity or necessity for it. The results point to the need for a more active involvement of parents in school life. The paper has demonstrated that closer cooperation between pedagogues and parents should be more encouraged in practice.

Key words: cooperation, pedagogue, parents, cooperation models between a pedagogue and parents.

(Sažetak na engleski prevela
Dubravka Kuna, viši predavač)

Author: dr. sc. Mirko Lukaš, viši asistent

Filozofski fakultet, Osijek

Senka Gazibara, mag. hrvatskog jezika i pedagogije

Review: Život i škola, br. 24 (2/2010.) god. 56., str. 210. – 229.

Title: Modaliteti suradničkih odnosa školskog pedagoga i roditelja

Categorisation: prethodno priopćenje

Received on: 8. studenoga 2010.

UDC: 371.268

Number of sign (with spaces) and pages: 45.394 (:1800) = 25.218 (:16) = 1,576